

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

8 март 2011 година\*

По дело C-240/09

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Najvyšší súd Slovenskej republiky (Словакия) с акт от 22 юни 2009 г., постъпил в Съда на 3 юли 2009 г., в рамките на производство по дело

**Lesoochranárske zoskupenie VLK**

срещу

**Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky,**

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н A. Tizzano, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-н K. Lenaerts, г-н J.-C. Bonichot (докладчик), г-н K. Schiemann и г-н D. Šváby, председатели на състави, г-н A. Rosas, г-жа R. Silva de Lapuerta, г-н U. Lõhmus, г-н A. Ó Caoimh, г-н M. Safjan и г-жа M. Berger, съдии,

\* Език на производството: словашки.

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,  
секретар: г-жа R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 4 май 2010 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Lesoochránárske zoskupenie VLK, от адв. I. Rajtáková, advokátka,
- за словашкото правителство, от г-жа B. Ricziová, в качеството на представител,
- за германското правителство, от г-н M. Lumma и г-н B. Klein, в качеството на представители,
- за гръцкото правителство, от г-н G. Karipsiadis и г-жа T. Papadopoulou, в качеството на представители,
- за френското правителство, от г-н G. de Bergues и г-н S. Menez, в качеството на представители,
- за полското правителство, от г-н M. Dowgielewicz, г-н D. Krawczyk и г-н M. Nowacki, в качеството на представители,

- за финландското правителство, от г-н J. Heliskoski и г-жа M. Pere, в качеството на представители,
  
- за шведското правителство, от г-жа A. Falk, в качеството на представител,
  
- за правителството на Обединеното кралство, от г-н L. Seeboruth и г-жа J. Stratford, в качеството на представители,
  
- за Европейската комисия, от г-н P. Oliver и г-н A. Tokár, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 юли 2010 г.,

постанови настоящото

## Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 9, параграф 3 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 г. (ОВ L 124, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 201, наричана по-нататък „Орхуска конвенция“).

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Lesoochránárske zoskupenie VLK (наричано по-нататък „zoskupenie“) — сдружение, създадено по словашкото право и с предмет на дейност защита на околната среда — и Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (Министерство на околната среда на Словашката република, наричано по-нататък „Ministerstvo životného prostredia“) по повод искане на сдружението да му се предостави статут на „страна“ в административното производство относно предоставяне на дерогации от режима за защита на видове като кафявата мечка, достъпа до защитени територии или употребата на химикали в подобни територии.

## Правна уредба

### *Международното право*

- 3 Член 9 от Орхуската конвенция гласи:

„1. Всяка страна в рамките на своето национално законодателство гарантира, че всяко лице, което счита, че неговото искане за информация по член 4 не е разгледано, че е отклонено неправомерно, частично или изцяло, че е удовлетворена неадекватно или че разпоредбите на този член са нарушени спрямо нея по друг начин, има право да обжалва пред съда или пред друг независим и безпристрастен орган, установен със закон.

В случаите, когато се предвижда такава процедура на преразглеждане от съда, страната осигурява на лицето достъп до бърза безплатна или евтина законово установена процедура за повторно разглеждане от държавния орган или за преразглеждане от независим и безпристрастен орган, различен от съда.

Окончателните решения по този параграф са задължителни за държавния орган, който разполага с информацията. Причините се излагат в писмена форма, поне в случаите, когато е отказан достъп до информацията по този параграф.

2. В рамките на своето национално законодателство всяка страна осигурява на членовете на заинтересованата общественост,

- a) които имат достатъчен интерес, или
  
- b) чието право е нарушено, ако административно-процесуалното право на страната го изисква като предпоставка, достъп до процедура за обжалване пред съда и/или друг законово установен независим и безпристрастен орган, за да оспорва по същество и от процедурна гледна точка законността на всяко решение, действие или пропуск в съответствие с разпоредбите на член 6 и в случаите, когато е предвидено от националното законодателство и без да се засяга прилагането на разпоредбите на параграф 3 по-долу, други разпоредби на тази конвенция.

Какво представлява достатъчен интерес и нарушение на дадено право се определя в съответствие с изискванията на националното право, и съобразно целта за предоставяне на заинтересованата общественост на широк достъп до правосъдие в рамките на тази конвенция. За тази цел заинтересоваността на всяка неправителствена организация, отговаряща на условията, посочени в член 2, параграф 5, се счита за достатъчна за целите на [буква] а) по-горе. За тези организации също се счита, че имат права, които могат да бъдат нарушени, за целите на [буква] б) по-горе.

Разпоредбите на този параграф не изключват възможността за предварителна процедура на обжалване пред административен орган и не засягат изискването за изчерпване на процедурите за обжалване по административен ред преди отнасянето към съда, когато съществува такова изискване в националното право.

3. В допълнение и без ущърб на процедурите за преразглеждане, споменати в параграфи 1 и 2 по-горе, всяка страна осигурява на представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право, достъп до административни или съдебни процедури за оспорване на действия или пропуски на частни лица и държавни органи, които нарушават разпоредбите на националното законодателство, касаещо околната среда.

[...]

4 Член 19, параграфи 4 и 5 от Орхуската конвенция гласи:

„4. Всяка организация по член 17, която става страна по тази конвенция, без никоя от нейните държави членки да е страна по конвенцията, се обвързва с всички задължения по конвенцията. Ако една или повече от държавите членки на такава организация, е страна по тази конвенция, организацията и нейните държави членки вземат решение за съответните си отговорности за изпълнение на задълженията по конвенцията. В такива случаи организацията и държавите членки нямат право да упражняват правата си по тази конвенция едновременно.

5. В своите документи за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване, регионалните организации за икономическа интеграция, посочени в член 17, заявяват нивото на своята компетентност по отношение на въпросите, регулирани от тази конвенция. Тези организации също информират депозитаря за всяка съществена промяна в нивото на своята компетентност“.

*Правото на Съюза*

- 5 Член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, стр. 7; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 2, стр. 109, наричана по-нататък „Директива за местообитанията“) гласи:

„Държавите членки вземат необходимите мерки за въвеждане на строга система за опазване на животинските видове, посочени в приложение IV, буква а), в техните естествени области на разпространение, като се забраняват:

- а) всички форми на умишлено залавяне или убиване на взети от природата екземпляри от тези видове;
  
- б) умишлено обезпокояване на тези видове, особено през периодите на размножаване, отглеждане на малките, презимуване и миграция;
  
- в) умишлено унищожаване или вземане на яйца от природата;
  
- г) всяко повреждане или унищожаване на места за размножаване или почивка“.

6 От друга страна, член 16, параграф 1 от Директивата за местообитанията гласи:

„В случай че няма друго задоволително решение и при условие че дерогацията няма вредно въздействие върху запазването на популациите от засегнатия вид в областта на естественото им разпространение на задоволително равнище, държавите членки могат да предоставят дерогация от разпоредбите на членове 12, 13 и 14 и от член 15, букви а) и б):

- а) с цел защита на представителите на дивата флора и фауна и за запазване на естествените местообитания;
  
- б) за предпазване от сериозно увреждане, особено на селскостопански култури, добитък, както и гори, риболовни райони, водите и други форми на собственост;
  
- в) в интерес на общественото здраве и безопасност или поради други наложителни причини от приоритетен обществен интерес, включително и такива от социален или стопански характер, или с положителни последици за околната среда;
  
- г) [за целите на изследването и обучението, на заселването или повторното въвеждане на видове] и на необходимата за тази цел селекция, включително и изкуственото размножаване на растения;



- а) за разрешаването при строг контрол, селективно и в ограничен размер, на залавяне или задържане на определен брой екземпляри от растителни или животински видове, посочени в приложение IV и анализирани от компетентните национални органи.“
- 7 В приложение IV към Директивата за местообитанията относно растителните и животински видове от интерес за Общността, които се нуждаят от строга защита, изрично се посочва видът „Ursus arctos“.
- 8 В съображение 5 от Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, стр. 26; Специално издание на български език, глава 15, том 9, стр. 200) се посочва следното:

„На 25 юни 1998 г. Европейската общност подписа Конвенцията на ИКЕ/ООН относно достъпа до информация, общественото участие при вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси, свързани с околната среда („[О]рхуската конвенция“). Разпоредбите на законодателството на Общността трябва да бъдат в съответствие с тази конвенция, предвид присъединяването на Европейската общност към нея“.

- 9 Член 6 от Директива 2003/4 прилага член 9, параграф 1 от Орхуската конвенция и го възпроизвежда почти напълно.

- <sup>10</sup> Директива 2003/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година за осигуряване участието на обществеността при изготвянето на определени планове и програми, отнасящи се до околната среда и за изменение по отношение на участието на обществеността и достъпа до правосъдие на Директиви 85/337/ЕИО и 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 156, 2003 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 8, поправка в ОВ L 298, 16.11.2007 г., стр. 23) гласи следното в съображения 5, 9 и 11:

„(5) На 25 юни 1998 г. Общността подписа Конвенцията на ИКЕ-ООН за достъпа до информация, участието на обществеността във вземането на решения и достъпа до правосъдието по проблеми на околната среда (Конвенцията от [О]рхус). Правото на Общността следва да бъде правилно приведено в съответствие с тази конвенция с оглед на нейното ратифициране от Общността.

[...]

(9) Член 9, параграфи 2 и 4 от [Орхуската конвенция] предвижда достъп до съдебни или други процедури, оспорващи материалната или процесуалната законосъобразност на решения, действия или бездействия, предмет на разпоредбите на член 6 от Конвенцията за участие на обществеността.

[...]

(11) Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 г. за оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда [ОВ L 175, стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 174], и Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г. за [комплексно предотвратяване] и контрол на замърсяването [ОВ L 257, стр. 26; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 3, стр. 183] следва да бъдат изменени, за да се гарантира, че те са напълно

съвместими с разпоредбите на [Орхуската конвенция], по-специално член 6 и член 9, параграфи 2 и 4 от нея“.

11 С член 3, точка 7 и член 4, точка 4 от Директива 2003/35 се въвеждат съответно член 10а в Директива 85/337 и член 15а в Директива 96/61 с цел да се приложи член 9, параграф 2 от Орхуската конвенция, чието съдържание тези членове почти напълно възпроизвеждат.

12 Решение 2005/370 посочва в съображения 4—7:

„(4) В съответствие с изискванията на [Орхуската конвенция] регионалните организации за икономическа интеграция трябва да декларират в документите си за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване нивото на своята компетентност по отношение на въпросите, регулирани от конвенцията.

(5) Общността, в съответствие с Договора, и по-специално член 175, параграф 1 от него, е в компетенциите си, заедно със своите държави членки, да бъде страна по международни споразумения и да изпълнява задълженията, произтичащи от тях, като така допринася за изпълнението на целите, записани в член 174 от Договора.

(6) Общността и повечето от нейните държави членки подписаха [Орхуската конвенция] през 1998 г. и от тогава насочиха усилията си за приемане на конвенцията. Междувременно съответното законодателство на Общността беше приведено в съответствие с конвенцията.

- (7) Целта на [Орхуската конвенция], както е заложена в член 1 от нея, е в съответствие с целите на политиката на Общността по опазване на околната среда, описани в член 174 от Договора, съгласно които Общността, споделяйки компетенциите си с държавите членки, вече е приела подробен набор от законодателни мерки, който се развива и допринася за постигането на целта на конвенцията не само чрез собствените си институции, но също и чрез обществените органи в своите държави членки“.

13 Член 1 от Решение 2005/370 гласи:

„Конвенцията на ИКЕ на ООН за достъп до информация, участие на обществеността в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по екологични въпроси ([Орхуската конвенция]) се одобрява от името на Общността“.

14 В декларацията си за компетентност, направена в приложение на член 19, параграф 5 от Орхуската конвенция и приложена към Решение 2005/370, Общността по-специално посочва, „че действащите законодателни инструменти не обхващат напълно изпълнението на задълженията, произтичащи от член 9, параграф 3 от конвенцията, тъй като те се отнасят до административни и юридически процедури по възражения и пропуски от страна на частни лица и обществени органи, различни от институциите на Европейската общност, включени в член 2, параграф 2, буква г) от конвенцията, и че следователно нейните държави членки са отговорни за поемането на тези задължения по време на одобряването на конвенцията от Европейската общност и ще останат такива, освен ако и дотогава, докато Общността, упражнявайки своите правомощия по Договора за ЕО, приеме разпоредби на Общността, обхващащи изпълнението на тези задължения“.

- 15 Членове 10—12 от Регламент (ЕО) № 1367/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 година относно прилагането на разпоредбите на Орхуската конвенция за достъп до информация, публично участие в процеса на вземане на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда към институциите и органите на Общността (ОВ L 264, стр. 13; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 17, стр. 126) имат за цел да осигурят достъпа до правосъдие на неправителствените организации по отношение на административните актове, приети от институциите и органите на Съюза, или по отношение на бездействиата на последните в съответствие с член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция.

### *Словашкото право*

- 16 По силата на член 82, параграф 3 от изменения Закон 543/2002 относно защитата на природата и ландшафта, приложим към спора по главното производство (zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny), сдружение, което е юридическо лице, се счита за „участник“ в едно или няколко административни производства по смисъла на тази разпоредба, ако поне от една година има за предмет на дейност защитата на природата и ландшафта и ако е заявило писмено участието си в посоченото производство в предвидения в този член срок. Качеството на „участник“ в производството му дава право да бъде уведомено за всички висящи административни производства относно защитата на природата и ландшафта.
- 17 В съответствие с член 15а, параграф 2 от Административно-процесуалния кодекс (Správny poriadok) „участникът“ има право да бъде уведомен за започването на административно производство, да получи достъп до представените от страните документи по административното производство, да участва в съдебните заседания и в проверките на място, както и да представя доказателства и други факти, въз основа на които да бъде взето решението.

- 18 По силата на член 250, параграф 2 от Гражданско-процесуалния кодекс (Občiansky súdny poriadok) всяко физическо или юридическо лице, което твърди, че правата му на страна в административно производство са накърнени от взетото решение или от приложеното от административния орган производство, има качеството на жалбоподател. Освен това жалбоподател може да бъде и всяко физическо или юридическо лице, което не е участвало в административното производство, но чието участие като страна в производството е било необходимо.
- 19 Според член 250 (m), параграф 3 от Гражданско-процесуалния кодекс качеството на страни имат лицата, които са участвали в хода на административното производство в качеството на страни, както и административният орган, чието решение е предмет на разглеждане.

### **Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси**

- 20 Zoskupenie е уведомено за наличието на няколко административни производства, започнати по инициатива на сдружения на ловци или на други лица, относно предоставянето на дерогации от режима за защита на видове като кафявата мечка, достъпа до защитени територии или още употребата на химикали в подобни територии.
- 21 Zoskupenie иска от Ministerstvo životného prostredia да бъде „страна“ в административното производство относно предоставянето на тези дерогации или на тези разрешения, като се позовава в този смисъл на Орхуската конвенция. Последното отхвърля искането му, както и впоследствие подадената от zoskupenie жалба по административен ред срещу този отказ.

22 Zoskupenie подава жалба по съдебен ред срещу двете решения, като поддържа по-специално че разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция има непосредствено действие.

23 При тези условия Najvyšší súd Slovenskej republiky решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Възможно ли е да се признае непосредствената приложимост („self-executing effect“) на международните договори за член 9 от Орхуската конвенция от 25 юни 1998 г., и по-специално за параграф 3 от него, с оглед на основната цел на тази международна конвенция, а именно да промени класическата концепция за активна процесуална легитимация, като предостави и на обществеността или на заинтересованите представители на обществеността качеството на страна в процеса, при положение че към настоящия момент, макар да се е присъединил към посочената международна конвенция на 17 февруари 2005 г., Европейският съюз не е приел общностни мерки за нейното изпълнение?

2) Възможно ли е да се признае непосредствената приложимост или непосредственото действие на общностното право по смисъла на постоянната практика на Съда за член 9 от Орхуската конвенция, и по-специално за параграф 3 от него, който понастоящем е част от общностното право?

3) При утвърдителен отговор на въпрос 1 или 2, възможно ли е член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция да се тълкува с оглед на основната цел на тази международна конвенция в смисъл, че изразът „действия на държавни органи“ включва и действия, изразяващи се в постановяването на решение,

така че възможността за обществеността да се обърне към съдилищата да включва и правото да обжалва самото решение на държавния орган, чиято незаконосъобразност има последици върху околната среда?“.

- <sup>24</sup> Искането на запитващата юрисдикция делото да бъде гледано по реда на бързото производство, предвидено в член 104а, първа алинея от Процедурния правилник, е отхвърлено с определение на председателя на Съда от 23 октомври 2009 г.

### **По преюдициалните въпроси**

#### *По допустимостта*

- <sup>25</sup> Полското правителство и правителството на Обединеното кралство поддържат, че въпросите са допустими само доколкото се отнасят до разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция и са недопустими в останалата им част, тъй като поисканото тълкуване на правото на Съюза нямамо никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство.
- <sup>26</sup> За да се отговори на този довод, е достатъчно да се посочи, че поставените въпроси по същество визират единствено член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, а не се отнасят до други параграфи от този член.



- 27 При тези условия не е необходимо Съдът да отхвърли като частично недопустими посочените въпроси, тъй като те се отнасяли и до други разпоредби освен тази на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция.

*По първия и втория въпрос*

- 28 С първите си два въпроса, които следва да бъдат разгледани заедно, запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали частноправните субекти, и по-специално сдруженията за защита на околната среда, желаещи да оспорят решение за дерогиране от режим на защита на околната среда като въведения с Директивата за местообитанията в полза на даден вид, който е посочен в приложение IV към нея, са процесуално легитимирани въз основа на правото на Съюза предвид по-специално разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, за непосредственото действие на която тази юрисдикция отправя питане.
- 29 В самото начало следва да се напомни, че съгласно член 300, параграф 7 ЕО „[с] поразуменията, сключени при условията, посочени в настоящия член, са задължителни за институциите на Общността и за държавите членки“.
- 30 Орхуската конвенция е подписана от Общността и впоследствие одобрена с Решение 2005/370. Следователно съгласно постоянната съдебна практика разпоредбите на тази конвенция понастоящем са част от правния ред на Съюза (вж. по аналогия по-специално Решение на Съда от 10 януари 2006 г. по дело IATA и ELFAA, С-344/04, Recueil, стр. I-403, точка 36, както и Решение от 30 май 2006 г. по дело Комисия/Ирландия, С-459/03, Recueil, стр. I-4635, точка 82). В рамките на този правен ред Съдът следователно е компетентен да се произнесе преюдициално относно тълкуването му (вж. по-специално Решение от 30 април 1974 г.

по дело Haegeman, 181/73, Recueil, стр. 449, точки 4—6 и Решение от 30 септември 1987 г. по дело Demirel, 12/86, Recueil, стр. 3719, точка 7).

- 31 Тъй като Орхуската конвенция е сключена от Общността и всичките ѝ държави членки по силата на споделена компетентност, Съдът, сезиран в съответствие с разпоредбите на Договора за ЕО, по-специално на член 234 ЕО, е компетентен да установи разделителната линия между задълженията на Съюза и задълженията, които остават в тежест само на държавите членки, както и да тълкува разпоредбите на Орхуската конвенция (вж. по аналогия Решение от 14 декември 2000 г. по дело Dior и др., C-300/98 и C-392/98, Recueil, стр. I-11307, точка 33, както и Решение от 11 септември 2007, по дело Merck Genéricos — Produtos Farmacêuticos, C-431/05, Сборник, стр. I-7001, точка 33).
- 32 Следва по-нататък да се определи дали в областта, обхваната от приложното поле на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, Съюзът е упражнил правомощията си и е приел разпоредби относно изпълнението на задълженията, които произтичат от този член. В хипотезата, в която това не е така, задълженията, които произтичат от член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, ще продължат да бъдат част от националното право на държавите членки. В този случай задължение на юрисдикциите на тези държави е да определят въз основа на националното право дали частноправните субекти могат да се позоват пряко на нормите на това международно споразумение, които се отнасят до тази област, или дали тези юрисдикции трябва да ги приложат служебно. Всъщност в този случай правото на Съюза не налага, и още повече не изключва, правният ред на държава членка да признава на частноправните субекти правото да се позоват пряко на тази норма или да налага на съда задължението да я приложи служебно (вж. по аналогия посочените по-горе Решение по дело Dior и др., точка 48 и Решение по дело Merck Genéricos — Produtos Farmacêuticos, точка 34).
- 33 Обратно, ако се установи, че Съюзът е упражнил правомощията си и е приел разпоредби в областта, която попада в приложното поле на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, ще се приложи правото на Съюза и задължение на Съда е да определи дали разпоредбата от разглежданото международно споразумение има непосредствено действие.

- 34 Следователно трябва да се разгледа дали в специфичната област, към която се отнася член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, Съюзът е упражнил компетентността си и е приел разпоредби относно изпълнението на задълженията, които произтичат от него (вж. по аналогия Решение по дело Merck Genéricos — Produtos Farmacéuticos, посочено по-горе, точка 39).
- 35 В това отношение най-напред следва да се отбележи, че в областта на околната среда Съюзът разполага с изрична външна компетентност по силата на член 175 ЕО във връзка с член 174, параграф 2 ЕО (вж. Решение по дело Комисия/Ирландия, посочено по-горе, точки 94 и 95).
- 36 Освен това Съдът е приел, че специфичен въпрос, който все още не е бил предмет на законодателството на Съюза, попада в приложното поле на правото на Съюза, ако е уреден в споразумения, сключени от Съюза и неговите държави членки, и се отнася до област, която в по-голямата си част е обхваната от това право (вж. по аналогия Решение от 7 октомври 2004 г., по дело Комисия/Франция, C-239/03, Recueil, стр. I-9325, точки 29—31).
- 37 В настоящия случай спорът по главното производство се отнася до въпроса дали сдружение за защита на околната среда може да бъде „страна“ в административно производство относно по-специално предоставянето на дерогации от режима за защита на видове като кафявата мечка. Този вид обаче е посочен в точка а) от приложение IV към Директивата за местообитанията, така че по силата на член 12 от тази директива е предмет на строга система за опазване, от която се допускат изключения само при условията, предвидени в член 16 от същата директива.
- 38 От това следва, че спорът по главното производство спада към приложното поле на правото на Съюза.

- 39 Безспорно в декларацията си за компетентност, направена в приложение на член 19, параграф 5 от Орхуската конвенция и приложена към Решение 2005/370, Общността по-специално посочва, „че действащите законодателни инструменти не обхващат напълно изпълнението на задълженията, произтичащи от член 9, параграф 3 от конвенцията, тъй като те се отнасят до административни и юридически процедури по възражения и пропуски от страна на частни лица и обществени органи, различни от институциите на Европейската общност, включени в член 2, параграф 2, буква г) от конвенцията, и че следователно нейните държави членки са отговорни за поемането на тези задължения по време на одобряването на конвенцията от Европейската общност и ще останат такива, освен ако и дотогава, докато Общността, упражнявайки своите правомощия по Договора за ЕО, приеме разпоредби на Общността, обхващащи изпълнението на тези задължения“.
- 40 От това обаче не може да се направи извод, че спорът по главното производство не попада в приложното поле на правото на Съюза, тъй като, както беше посочено в точка 36 от настоящото решение, специфичен въпрос, който все още не е бил предмет на законодателството на Съюза, може да попадне в приложното поле на правото на Съюза, ако се отнася до област, която е широко обхваната от него.
- 41 В това отношение е без значение обстоятелството, че Регламент № 1367/2006, който има за предмет прилагането на разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, се отнася единствено до институциите на Съюза и не може да се разглежда като приемане от Съюза на разпоредби относно изпълнението на задълженията, които произтичат от член 9, параграф 3 от посочената конвенция, по отношение на националните административни и съдебни производства.
- 42 Всъщност, когато дадена разпоредба може да се приложи както спрямо положения, които попадат в приложното поле на националното право, така и спрямо положения, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, е налице несъществен интерес, с оглед на това да се избегнат в бъдеще различия при тълкуването на тази разпоредба, да ѝ се даде еднакво тълкуване независимо от условията, при които тя следва да се приложи (вж. по-специално Решение от 17 юли 1997 г.

по дело *Giloy*, C-130/95, *Recueil*, стр. I-4291, точка 28 и Решение от 16 юни 1998 г. по дело *Hermès*, C-53/96, *Recueil*, стр. I-3603, точка 32).

- 43 От това следва, че Съдът е компетентен да тълкува разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, и по-специално да се произнесе по въпроса дали тя има непосредствено действие.
- 44 В това отношение разпоредба на споразумение, сключено от Съюза и неговите държави членки с трети страни, трябва да се разглежда като имаща непосредствено действие, когато предвид нейния текст, както и предвид предмета и същността на това споразумение, тя съдържа ясни и точни задължения, чието изпълнение или действие не зависи от издаването на последващ акт (вж. по-специално Решение от 12 април 2005 г. по дело *Simutenkov*, C-265/03, *Recueil*, стр. I-2579, точка 21 и Решение от 13 декември 2007 г. по дело *Asda Stores*, C-372/06, *Сборник*, стр. I-11223, точка 82).
- 45 Необходимо е да се посочи, че разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция не съдържа никакво ясно и точно задължение, което е от естество да уреди непосредствено правното положение на частноправните субекти. Всъщност след като само „представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право“ са титуляри на правата, предвидени в посочения член 9, параграф 3, изпълнението и действието на тази разпоредба зависи от издаването на последващ акт.
- 46 Необходимо е обаче да се посочи, че макар и да е формулирана общо, тази разпоредба има за цел да осигури ефективна защита на околната среда.

- 47 При липсата обаче на правна уредба на Съюза по този въпрос, във вътрешния правен ред на всяка държава членка трябва да се определят процесуалните правила на съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които страните в процеса черпят от правото на Съюза, в настоящия случай от Директивата за местообитанията, като при все това държавите членки носят отговорност за осигуряването на ефективната защита на тези права във всеки отделен случай (вж. по-специално Решение от 15 април 2008 г. по дело Impact, C-268/06, Сборник, стр. I-2483, точки 44 и 45).
- 48 На това основание, както следва от постоянната съдебна практика, процесуалните правила относно съдебните производства, предназначени да гарантират защитата на правата, които страните в процеса черпят от правото на Съюза, не трябва да бъдат по-неблагоприятни от тези, които уреждат подобни вътрешноправни съдебни производства (принцип на равностойност) и не трябва да правят практически невъзможно или изключително трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. Решение по дело Impact, посочено по-горе, точка 46 и цитираната съдебна практика).
- 49 Следователно недопустимо е, без да се постави под въпрос ефективната защита на правото на Съюза в областта на околната среда, да се даде тълкуване на разпоредбата на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, което на практика прави невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правото на Съюза.
- 50 От това следва, че когато става въпрос за вид, защитен от правото на Съюза, и по-специално от Директивата за местообитанията, задължение на националния съд е, за да осигури ефективната съдебна защита на областите, които попадат в приложното поле на правото на Съюза относно околната среда, да даде тълкуване по националното си право, което да съответства, доколкото е възможно, на определенията в член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция цели.

- 51 Следователно запитващата юрисдикция е длъжна да разтълкува, доколкото е възможно, процесуалното право относно условията, които трябва да са изпълнени за подаване на жалба по административен или съдебен ред, в съответствие както с целите на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция, така и с тези на ефективната съдебна защита на правата, предоставени от правото на Съюза, за да позволи на организация за защита на околната среда, каквато е zoskupenie, да оспори по съдебен ред взето в резултат на административно производство решение, което може да противоречи на правото на Съюза в областта на околната среда (вж. в този смисъл Решение от 13 март 2007 г. по дело Unibet, C-432/05, Сборник, стр. I-2271, точка 44 и посоченото по-горе Решение по дело Impact, точка 54).
- 52 При тези условия на първия и втория от поставените въпроси следва да се отговори, че член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция няма непосредствено действие съгласно правото на Съюза. При все това запитващата юрисдикция е длъжна да разтълкува, доколкото е възможно, процесуалното право относно условията, които трябва да са изпълнени за подаване на жалба по административен или съдебен ред, в съответствие както с целите на член 9, параграф 3 от тази конвенция, така и с тези на ефективната съдебна защита на правата, предоставени от правото на Съюза, за да позволи на организация за защита на околната среда, каквато е zoskupenie, да оспори по съдебен ред взето в резултат на административно производство решение, което може да противоречи на правото на Съюза в областта на околната среда.

### *По третия въпрос*

- 53 С оглед на отговора, даден на първия и втория въпрос, не следва да се отговаря на третия въпрос.

## По съдебните разноси

- 54 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

**Член 9, параграф 3 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 година, няма непосредствено действие съгласно правото на Съюза. При все това запитващата юрисдикция е длъжна да разтълкува, доколкото е възможно, процесуалното право относно условията, които трябва да са изпълнени за подаване на жалба по административен или съдебен ред, в съответствие както с целите на член 9, параграф 3 от тази конвенция, така и с тези на ефективната съдебна защита на правата, предоставени от правото на Съюза, за да позволи на организация за защита на околната среда, каквато е Lesoochranárske zoskupenie, да оспори по съдебен ред взето в резултат на административно производство решение, което може да противоречи на правото на Съюза в областта на околната среда.**

Подписи